

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Prima Dies.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

PRIMA DIES.
MEDITATIO I.
DE FINE HOMINIS.

Tessera:

*Notum fac mihi, Domine, finem meum, ut sciam
desit mihi. Psal. 38.*

PRO meliori intellectu hujus Meditationis notandum
est, quod à S. Ignatio Principium sive Fundamentum
Principium quidem, eò quòd in ea de finis ultimi, ad quod
homo creatus est, cognitione & intentione agatur, hanc
tem intentio in vitæ reformatione sit principium practicum
ex quo tota actionum nostrarum praxis perinde emanat,
ut in speculativis scientijs variæ conclusiones ex universi-
bus principijs deducuntur. Fundamentum verò vocatur,
quòd in ea velut basi firmissima totius ædificij spiritalis
moles sustentetur. Porro textus hujus principij seu Medita-
tionis à S. Ignatio in libello Exercitiorum propositus
habet.

*Creatus est homo ad hunc finem, ut Dominum Deum
suum laudet, ac reveretur, eiq; serviens tandem salu-
fiat.*

*Reliqua verò supra terram sita, creata sunt hominibus
causâ, ut eum ad finem creationis suæ prosequendum
vent. Unde sequitur, illis utendum & abstinendum
mus esse, quatenus ad prosecutionem finis & ad conferendum
absunt.*

*Quapropter debemus absque differentia nos habere
res creatas omnes (prout libertati arbitrij nostri sub-
sunt, & non prohibita) ita ut, quod in nobis est, non qua-
mus Sanitatem magis, quam aegritudinem, neque diviti-
paupertati, honorem contemptui, vitam longam brevem
feramus, sed consentaneum est, ex omnibus ea demum
ad finem ducunt, eligere, ac desiderare.*

*Etsi verò hæc tria capita sufficientem cui vis bene dispositi
intellectui materiam suppetere videatur, & ideo S. Pa-*

Nullum certum tempus pro hac Meditatione præscribat, ut tantò diutius huic, fundamento intellectus insistere, intimè- que illud penetrare possit; quia tamen aliquibus fortè non sufficiet ad horam etiam unicam insumendam, atque adeò uberiorem illi declarationem, vel applicationem desiderant, placet etiam hanc subijcere.

Punctum I.

Considera 1. Cur homo à DEO creatus sit, quòd videlicet esse suum naturale non ideo duntaxat acceperit, ut Authori naturæ perinde ut aliæ creaturæ obligatus maneret, sed insuper ex speciali amore & divina Ordinatione ad sublimiorem finem per gratiæ, aliorumque donorum supernaturalium communicationem fuerit elevatus, ut scilicet per actus supernaturales ipsum cognoscere & amare, gloriàmque ipsius excellentissimo modo promovere, & augere possit; hoc enim S. Scriptura indicat, dum Gen. 2. hominem ad imaginem DEI creatum fuisse dicit, ut videlicet, sicut DEVS se ipsum perfectissimè cognoscit, & amat, & per hoc infinite beatus est, ita & homo in hac quidem vita per cognitionem Fidei obscuram, & amorem liberum, in altera verò per visionem beatificam & amorem perfectum cognoscat ipsum DEVM, & fruatur, sicque in hoc similitudinem & imaginem DEI referat.

Considera 2. Quàm *sublimis* sit iste finis, utpote quo excellior excogitari non potest, cum sicut DEO nil melius reperiri valet, ita nec illius possessione quidquam præstantius inveniri queat. Quàm item *jucundus*, eò quòd in summi boni possessione consistat. Quàm denique *facilis* quoad affectionem; quid enim facilius, quàm id velle, ad quod ipsa Natura, Ratio, & summæ felicitatis promissio inclinatur.

Considera 3. Quàm magnum tibi à Deo beneficium sit collatum, dum ex tam magno numero possibilium creaturarum, quas tamen DEVS vidit, perfectiori longè modo servituras sibi fuisse, te elegit, & ad tam excelsum finem creavit, & insuper, ut finem hunc facilius consequeris, tam sanum, integrumque corpus, tam capacem intellectum, aliàque dona naturalia, uti & Parentes, ac Pastores Catholicos (quæ omnia non paucis sunt negata) benignissimè communicavit. Quàm

Instru. VIII.

I

proin

proin grato animo beneficium hoc agnoscere, atque tantum Benefactorem totis viribus laudare, amare, & servire debeas, dicens cum Psalmista Psal. 94. *Venite, adamus, & prociadamus, & ploremus ante Dominum, qui nos* (deprecando culpam, quòd tam negligentem ei sumus) *quia ipse est Dominus DEVS noster, nos autem peccatores eius.* Colloquium ad SS. Patronos cum congruis affectibus.

Punctum II.

Considera 1. Quòd DEVS non contentus creasse tantum insuper Mundum velut amplissimam & pulcherrimam domum in obsequium tuum creaverit, omnesque in illa existentes creaturas velut instrumenta, quibus ad cultum tuum, perfectiùsque cognoscendum & amandum iuvare potestati subjecerit, uti jam pridem S. David agnovit Psal. 8. *Gloria & honore coronasti eum, constituisti eum per opera manuum tuarum: omnia subiecisti sub pedibus eius.* Hinc Hugo Victorinus pulchrè sic Mundum homini alloquentem introducit: *Vide Homo, dicit Mundus modo amavit te, qui propter te fecit me: Servio tibi factus sum propter te, ut servias illi, qui fecit & me propter te, & te propter se. Si sentis beneficium debitum; si accipis benignitatem, redde charitatem.*

Considera 2. Quàm meritò à te requirat DEVS, uti fidelis servus, & prudens; ut scilicet per prudentiam sequas, quomodo creatura quævis ad finem tibi præfixum sequendum conducatur, & per fidelitatem non aliter eam quàm quatenus eam ad finem conducere cognoveris, adeò verè olim cum Esthere c. 14. dicere queas: *Domine Deus, quòd nunquam letata sit Ancilla tua, ex quo hoc Mundum) translata sum, usque in presentem diem pro te, Domine DEVS Abraham.*

Considera 3. Quomodo tu hactenus fidelis & prudens servi officium impleveris, aut implere certè deinceps saluberrimum S. Francisci Borgiæ consilium sequendum conditas in fratre ducis, & Scalarum tantum ministras hibeas, quibus ad DEVM Architectum universi accessum possis. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera 1. Quàm magnum insuper beneficium Deus tibi concesserit, dum te non simpliciter ad gloriam suam, sicut alios homines creavit, sed etiam ad *majorem gloriam* suam in te, & alijs procurandam, ad Sacerdotalem Statum vocare dignatus est, in quo tum per ipsam Statûs hujus supremam dignitatem ad majorem perfectionem sectandam, atque adeò finem etiam tuum perfectiùs consequendum incitareris; tum per Sacrificium Missæ velut gratissimum holocaustum, Officiique divini quotidianam recitationem copiosius eum laudare; tum per Sacramentorum administrationem, aliâque Pastoralis curæ ministeria gloriam illius etiam in alijs procurare posses.

Considera 2. Si Servus ad tantò majorem fidelitatem & diligentiam in Domini servitio adhibendâ incitatur, quantò plus se à Domino dilectum & exaltatum, quantòque plura bona ab eodem fidei, curæque commissâ advenit, quàm fideliter tu DEO servire, atque adeò vocationi tuæ satisfacere debeas, qui ab ipso tantopere te amatum, animâque velut pretiosissimum suum thesaurum curæ tuæ, fideique commendatas fuisse agnoscis? an non, quoties ad peccatum, aut inordinatum rei cuiuspiam creatæ amorem alliceris, in illa Josephi Ægyptiaci Patriarchæ verba erumpes: *Ecce Dominus meus, omnibus mihi traditis ignorat, quid habeat in domo sua; nec quidquam est, quod non in mea sit potestate, vel non tradiderit mihi, quo modo ergo possum hoc facere, & peccare in DEVM meum?* Gen. 39.

Considera 3. An & quomodo tu hæctenus fidelitatem istam præstiteris, & præstare deinceps tantò impensius velis, quantò minùs dignum te tam sublimi vocatione fuisse cognoscis. Colloquium ad Christum.

MEDITATIO II.

DE PECCATIS ALIENIS.

Hæc Meditatio à S. Ignatio Exercitium trium potentiarum vocatur, eò quòd in eo velut practico Exemplo ostendatur, quomodo per memoriæ, intellectûs, & voluntatis exercitium

citium circa aliquam materiam discurrere, solidamque
 trinam & affectus eruere debeamus; unde hic modus ac-
 ratè perpendendus est, & in reliquis quoque primæ be-
 madæ Exercitijs usurpandus. Finis autem hujus Medita-
 nis est cognoscere, quàm graviter DEVS peccata in nobis
 simis Creaturis puniverit, quàmque adeò meritò quisque
 mere debeat, ne, sicut in dignitate longissimè cedit crea-
 ejusmodi, ita multò minus quoque ipsi parsurus sit DE-
 atque adeò alieno malo sapere, ac peccata seriò vitare di-

Textus S. Ignatij.

*Oratio preparatoria est, quâ petimus à Domino gratiam
 ut vires atque operationes nostræ omnes sincerè ad epi-
 scopiam tendant.*

*Primum præludium est, ratio quadam componenda
 Pro qua notandum est, quòd in quavis Meditatione seu
 templatione de re corporea, ut puta de Christo, effingetur
 erit nobis secundùm visionem quandam imaginariam
 corporeus, id, quòd contemplamur, representans, ut
 templum aut domus, in quo reperiamus Christum IESUM
 vel MARIAM Virginem, & cetera, quæ spectant ad Con-
 plationis nostræ argumentum. Sin autem speculationis
 est res incorporea, ut est consideratio peccatorum nunc
 ta, poterit loci constructio talis esse, ut si per imaginatio-
 cernamus animam nostram in corpore isto corruptibilem
 in carcere constrictam; hominem quoque ipsum in hær-
 ria & alle inter animalia bruta exulantem.*

*Secundum erit præludium, ut à Domino id postule-
 exopto juxta proposita Contemplationis argumentum, ut
 rum si de Christi Resurrectione fuerit meditandum, peti-
 erit latitia, quâ gaudenti Christo congaudeam: sin de pa-
 ne, lacrymas, pœnas, & angores petam ad compatien-
 Christo patienti. In presenti ergo Meditatione pudorem
 fusionemq; mei ipsius deo exposcere, attendens, quàm
 homines ob peccatum mortale vel unicum damnati fuerint
 & quòd ego toties damnationem sim commertus. Notandum
 adhac, quòd omni Meditationi seu Contemplationi præ-
 debent tam Oratio preparatoria, quàm præludia duo, si-
 quæ*

ratio quidem semper fit eodem modo, praeludia vero pro diversitate rerum sunt diversa.

Punctum I.

Primum punctum erit, ut exercentur memoria mea circa primum peccatum omnium, quod fuit ab Angelis commissum, adhibito statim discursu intellectus, atque voluntatis motu, instigante me ad solvenda & intelligenda ea, per qua erubescam, & confundar totus, facta unius tantum peccati Angelorum cum tot meis comparatione. Unde colligere liceat, cum illi ob unum crimen addicti sint inferno, quam sepe ipse supplicium idem meruerim. In memoriam itaque dicimus trahendum esse, quo pacto Angeli creati primum in statu gratia, sed (quod necesse erat ad beatitudinis consummationem) non volentes per arbitrij libertatem, Creatori suo reverentiam & obsequium prestare, at contra eum insolentes conversi fuerint ex gratia in malitiam, & de caelo ad infernum precipitati. Consequenter discurrendum erit per officium intellectus circa hac pensculatijs, nec non concitandis simul voluntatis affectibus, acrius insistentium.

Ut hic discursus tanto fructuosius instituat, proderit 1. dignitatem Angelorum tum ex natura ipsa (quod nempe fuerint purissimi Spiritus) tum ex praestantissimis donis tam naturalibus, quam supernaturalibus, qualia nulli puro homini (excepta forte B. Virgine) sunt communicata, colligere. 2. Pariter Statum miserimum & deformationem, in quem per peccatum unicum dejecti sunt, perpendere. 3. Cogitatione ad nos conversa, naturam nostram cum Angelica, vilitatem nostram cum illorum dignitate, nostram inopiam cum illorum dotibus comparare, & salutarem inde timorem, odiumque peccati concipere erumpendo cum pio Asceta l. 3. de imit. c. 14. in sequentes affectus: *Intonas super me iudicia tua, Domine, & timore ac tremore concutis omnia ossa mea, & exarscescitur anima mea valde. Sto attonitus, & considero, quia cali non sunt mundi in conspectu tuo. Si in Angelis reperisti pravitatem, nec tamen pepercisti, quid fiet de me? ceciderunt stella de caelo, & ego pulvis quid presumo?* Colloquium ad SS. Patronos.

Secundum est punctum, easdem potentias tres, circumscriptum primorum Parentum (quod secundum appellabimus) exercere, tractando memoriâ, quam diuturnam ob illam penitentiam egerunt: quanta humanum genus corruptum vastat: quot hominum millia ad inferos deturbata sunt. Memorandum est videlicet, quomodo Adam in Damasco campo de limo terra factus, postiusq; in terrestri Parentis Eva formata ex una costarum ejus, cum de fructu arboris scientia boni & mali prohibiti essent comedere, & minus comediissent, post peccatum subito ejecti sint, Serpente pelliceis induti, & originali justitiâ privati, reliquum suâ tempus, in laboribus & arumnis maximis, penitentiam traxerint. Super his etiam ratiocinio intellectus, & libus voluntatis utendum erit, sicut prius.

In hoc puncto tria iterum præcipue consideranda sunt. Status Adami ante peccatum cum eo, quem post peccatum sortitus est, comparandus erit. 2. Speciatim perpetuum erit, quod eadem pœna in omnes Adæ posteros sit pagata, ita ut, quidquid ab orbe condito ad hoc usque impus homines sunt passi, & in æternum patientur, sint quæ scintillæ ab hac prima culpa originali provenientes, & næque justitiæ clarissima testimonia; quis enim non gratissimè offensum Principem illum crederet, qui ob peccatum Rebeli Subdito commissum, universam stirpem per gravissimè, & excinderet? 3. Unicum peccatum Adami in solo pomi esu prohibito consistens, & ex affectu libere blanditijs cedente factum, de quo tamen statim dolens severam pœnitentiam egit, cum nostris innumerabilibus deliberata malitia commissis comparare, & inde ex parte infinitam DEI benignitatem, dum propter tot peccata necdum nos ad infernum deturbavit, agnoscere, & admirari; ex altera verò salutarem timorem concipere, ne, sicut ratione pastoralis curæ susceptæ etiam Pater es Parochianorum tuorum, aut aliorum Subditorum, ita peccatum quod tuum in illos, ob pravitatem exempli saltim, redundet, que adeo gravius etiam à DEO castigetur.

Punctum III.

Tertium est, ut exerceamur pari modo circa peccatum mortale, & particulare quodlibet (ipsum nos tertium peccatum dicemus, ut à duobus suprapositis distinguatur) considerando, quòd peccato tali vel semel duntaxat commisso, forte detrusi sint multi ad infernum, quòdque præterea prope innumeri ob delicta mea pauciora atq; leviora fortè crucientur aternis pænis. Vnde memoriâ versandum erit, quanta sit peccati gravitas & malitia, DEVM omnium Conditorem atque Dominum offendentis. Ratiocinandum quoque est, supplicium aeternum peccato justè irrogari, utpote adversus infinitam bonitatem DEI perpetrato. Postremò suscitandi sunt affectus, sicut jam dictum est.

In hoc puncto cum S. Ignatius gravitatem peccati ex dignitate Personæ offensæ ostendat, proderit bene considerare tres titulos, ob quos specialiter DEVS per peccatum offenditur, quorum primus est titulus *Dominij*, quòd scilicet sit Rex Regum, & Dominus Dominantium. Secundus *Conditoris*, ratione cujus plus quam Pater amandus est, cum ipse non corpus duntaxat, sed etiam animam dederit. Tertius *Benefactoris* maximi, specialiter propter factam Redemptionem; ex quibus consideratis facilè gravitas peccatiprehenderetur; si enim in hoc Mundo tam gravia censentur læsæ Majestatis, & parricidij crimina, quàm grave esse debet peccatum in tantum Dominum, Patrem, & Benefactorem commissum, ut non immeritò S. Augustinus dixerit: *Dominæ, qui te non amat, quia creatus est, infernum meruit, qui Verò non amat te, quia redemptus est, meretur, ut novus pro ipso infernus sit.* Unde 2. perpendendum erit, si tam multi propter unicum peccatum grave commissum, mox ad infernum detrusi sunt; quantum tibi beneficium iterum collatum sit à DEO, dum tot, tamque gravia peccata committentem non modò non detrusit ad infernum, sed insuper tam bonam penitentiæ occasionem per hæc Exercitia offert, imò ultro ad eandem per tot stimulos invitat; an non vel ex hoc solo capite novum detestandi peccata, & tam bonum Dominum amandi impulsus recipies, & Sacerdotem illum imitaberis, qui, ut in vitis Patrum legitur, cum Filiam

liam Sacerdotis Ethnici deperisset, eamque sibi in Coniugium dari petiisset, & quia Sacerdos Ethnicus ex idoli sui marito sic requisiverat, etiam DEVM, omnisque Caelites adorasset, postea, ubi idolum quoddam Sacerdos Ethnicus, an matrem suam deponere deberet, interrogaverat, respondit: *Non des illi, nec enim DEVS illum adhuc deseruit*: adeo hoc responso compunctus est, ut in amarissimis lacrymas effusus ex illo momento firmissime statueret, Deum qui se tam graviter delinquentem, & abjurantem necesse deseruerat, nunquam amplius derelinquere, idque responsum praestiterit.

Colloquium fiet imaginando IESVM Christum coram adesse in cruce fixum. Itaque exquiram mecum rationem qua Creator ipse infinitus fieri creatura, & ab aeterna vita ad temporariam mortem venire pro peccatis meis dignatus sit. Arguam insuper meipsum percontans, quid habuerim dignum memoratu egerim pro Christo? quid agam tantum aut agere debeam? & in eum intuens sic cruce affixum proloquar, qua suggeret mens & affectus. Porro Colloquium proprium est, ut fiat sicut Amici sermo ad Amicum, sicut ubi ad Dominum, nunc gratia aliquid petendo, nunc culpa aliquam meam incusando, interdum propria, qua communicando, ac petendo consilium super illis, sive auxiliium. Ultimo dicatur Pater noster.

Consideratio.

Prima haec consideratio erit inspectio Status sui; cuius examen instituetur in primis circa peccata & defectus potiores, quibus adhuc obnoxius es, ut deprehensis morbus amplexus, eorumque radicibus, tanto facilius media adhiberi possint, quae perfecta sanitas obtineri possit.

II. Facto hoc Examine considerari breviter poterit quantum opere Sanitas spiritualis seu liberatio a morbis spiritualibus necessaria sit Sacerdoti curam Animarum gerenti; id ex eo deprehendere facile poteris, quod, sicut Operarii & Artificibus temporalibus quivis morbus, vel etiam capite molestissimus est, quod a sperato lucro & modo de operum ac laborum suorum impediatur, ita Operatio spirituali tanto gravior ac molestior accidere morbus animae

Seu peccatum debeat, quanto graviori à lucro & augmento eundem impedit, videlicet primò à lucro & incremento *glorie divinae*, cujus pars minima omnibus alijs lucris eliam collectivè sumptis præferenda est: dein à lucro *propria salutis & meritorum*, quod itidem pluris, quàm alia lucra omnia temporalia, faciendum, cum nihil profit homini si mundum universum lucretur, animæ verò suæ detrimentum faciat: & tandem *aliena salutis* lucro, quod tanti faciendum est, quanti æstimandæ sunt ipsæ animæ, quæ omnes res alias mundi longissimè antecedunt.

III. Quia verò morbi efficaciter curari non possunt, nisi radix morbi tollatur, idèd hæc specialiter indaganda est, deprehendensque, eam tibi jam pridem à S. Jacobo c. 4. fuisse indicatam, dum dixit: *Vnde bella & lites in vobis? nonne hinc? ex concupiscentiis vestris, qua militant in membris vestris. Vnusquisque enim, ut idem c. 1. ait, tentatur à concupiscentia sua abstractus & illectus; deinde concupiscentia cum conceperit, parit peccatum.* Vide proin cujus rei concupiscentia hætenus in tantum malum te præcipitavit, an honoris, aut voluptatum, aut divitiarum? & quomodo hanc radicem extirpare possis, scilicet eadem fermè ratione, quâ concupiscentiam noxij ejuspiam cibi tollere solemus, ut scilicet, sicut hoc in casu inprimis damna ex cibi talis sumptione oriri solita demonstramus, & postea ad cibum longè meliorem, saniorémque à nobis oblatum comedendum hortamur, ita ad internam quoque concupiscentiam rei hætenus inordinatè concupitæ tollendam, falsitatem bonitatis & damna bene perpendamus, simulque, quàm omnis hæc apparens bonitas infinities perfectius in DEO possideatur, consideremus, illud sap. 13. ad præsentem materiam accommodantes: *Quorum si specie delectati Deos putaverunt, sciant, quanto his Dominator eorum speciosior est; speciei enim Generator hac omnia constituit.* Claudatur hæc consideratio brevi oratiunculâ, quâ & venia præteritorum peccatorum suppliciter petatur, & gratia ad eadem deinceps cum radice extirpanda flagitetur, eundemque in finem etiam SS. Patronorum & B. Virginis patrocinium imploretur.

MEDITATIO III.
DE PECCATIS PROPRIIS.

Finis hujus Meditationis geminus est, nimirum ut & peccatorum nostrorum multitudinem cognoscamus, & eorum gravitatem, ut par est, aestimare discamus. Quem finem tria à S. Patre Ignatio motiva suggeruntur, videlicet scđditas peccati, offendentis vilitas, & offensi dignitas. Ut merito hæc meditatio utilissima & efficacissima judicatur peccata detestanda, utpote quæ continet præcipua membra ad illius horrorem incitantia. Cæterum in ipsis peccatis memorandis rectè monent Ascetæ, ne, in materia præsertim lubrica, personæ in memoriam accersantur, eò quòd amor facile reerudescere soleat.

Textus S. Ignatij.

Preparatoria Oratio eadem, qua supra.

Prius praludium exigit constractionem loci, ut in præcedenti Meditatione.

Posteriori vero fiet, postcendendo id, quod hic quarimus, de peccatis, atque abundantem præsertim.

Punctum I.

Punctum primum sit processus quidam, per quem peccata totius vitæ in memoriam revocantur, percursis gradatim discussisque annis, & spatiis temporum singulis. Quæ in triplici juvatur compendio, consideratis videlicet locis habitationis nostræ, conversationum modis, & officiorum & negotiorum, quibus functi sumus, generibus diversis.

Punctum II.

Secundam est, peccata ipsa perpendere, quanta sit factitas & iniquitas ex natura sua, si vel prohibita non essent.

Hæc scđditas ex tribus capitibus colligi potest. I. Quòd peccatum sit aversio à summo bono, & ultimato suo fine, unde sicut summa cujusque rei perfectio & pulchritudo in eo consistit, quod fini suo conformiter operetur, ita è contrarium si à fine suo aberret, summam scđditatem forticitur, maxime si fini

si finis sit summus, qualis homini præfixus est. II. Quòd sit *conversio ad creaturam*, eamque loco Dei pro ultimo fine constituat; quæ inordinatio meritò fœdissima censeri debet; quis enim non fœdissimum facinus ab eo commissum diceret, qui relictis cibis optimis, ad siliquas porcorum & stercorea comedenda se converteret? aut relictò fonte limpidissimo sitim ex turbidâ, fœtidâque lacunâ aquis levaret? aut amorem à speciosissima Virgine ad leprosam Æthiopiissam converteret? Hinc meritò Deus tam patheticis verbis hanc inordinationem & fœditatem describit, dum Jerem. 2. dicit: *Obsupestite calis super hoc. & porta ejus desolamini vehementer, dicit Dominus. Duo enim mala fecit populus meus. Me dereliquerunt: fontem aqua viva, & foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, quæ continere non valent aqua:* III. Quòd summam gloriam suam, id est, rationis in cæteras potentias & membra imperium abjiciat, & brutorum in morem cupiditatibus serviat, quam fœditatem indicavit S. David ps. 48. dicens: *Homo, cum in honore esset, non intellexit: comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis.*

Punctum III.

Tertium est, considerare me ipsum, quisnam aut qualis sim. additis exemplis. quæ me in majorem mei contemptum trahant, ut si mecum reputem, quantulus sim ad hominum omnium cætum comparatus: quid deinde sit multitudo universa mortalium, si cum Angelis, Beatisque omnibus conferatur: post hæc attendendum est, quid rei sit tandem, quidquid est creatum præ ipso creatore. Iam quid homuncio ego unus esse possum? Demum inspiciam corruptionem mei totius; pravitatem animæ, atque corporis fœditatem; ac me tanquam ulcus sive apostemæ esse ducam, ex quo tanta sanies peccatorum, tantaque vitiorum lues efflaxerit.

Juvabit etiam pro hoc puncto in memoriam revocare compendium brevissimum, quo hominis vilitatem S. Bernardus complexus est, dum dixit: *Quid fui homo? Spermæ fœtidum. Quid est? Saccus stercoreum. Quid eris? Cibus Vermium.* An non enim hæc perpendens meritò in illa verba erumpes cum Jobo c. 14. *Et dignum ducis super hujus-*

ccmu.

cemodi aperire oculos tuos, & adducere eum tecum in iudicium?

Punctum IV.

Quartum est, cogitare quid sit Deus, quem ita offendit collectis, comparatisq; perfectionibus attributis Deo, ut proprijs, cum oppositis meis vitijs, summam scilicet ejus puritatem, sapientiam, Bonitatem, & Iustitiam cum extrema mea infirmitate, ignorantia, malitia, & iniquitate.

Pro hoc puncto merito S. Bernardi sententia ob oculum habenda est l. 16. in Cant. sic loquentis: *Pensa cujus sitis vidisti & horrois tuum atque omnium contempsisse Patrem, offendisse Dominum Majestatis. Majestatis est timere. Domini est timeri, atque maximè hujus Majestatis, & hujus Domini. Nam si reum Regia Majestatis, quamvis humana, humanis legibus plecti capite sancitum est, quis contemnentium Omnipotentiam divinam erit? tanquam montes, & fumigant, & tam tremendam Majestatem ad irritare valis pulvisculus, uno levi flatu mox dispergendus? & minimè recolligendus?*

Punctum V.

Quintum, in exclamationem prorumpere ex commotio affectus vehementi, admirando valde, quomodo creaturæ immensæ (discursu facto per singulas) me sustinuerint tam diu, & hucusque vivam servaverint: quomodo Angeli divini Iustitia gladium ferentes, e quo animo me tulerint, custodierint, suisque etsiam juverint suffragijs: quomodo pro me intercesserint Sancti: quomodo calum, sol, luna, & alia sidera, elementa, cunctaque animantium genera, & terra gemina, debita vindictæ loco mihi servierint: quo demum modo non absorbuerit me dehiscens tellus, & nulla infernalis referans, in quibus perpetuas penas daturus essem.

Nec tamen in hoc loco affectu consistere debet hujus meditationis fructus, sed insuper etiam efficax detestatio peccatorum, & serium propositum cavendum futurum eliciendum est, unde majoris facilitatis causa meditatio hæc in tria puncta dividi posset, & in primo quidem ipsa peccata, ut supra dictum, in memoriam revocari, eorumque multitudo peculiariter perpendi, cui considerationi commo-

de affectus admirationis supra in ultimo puncto propositus subnecti posset. In secundo puncto peccati gravitas ex triplici motivo in tribus intermediis punctis explicato indagari posset, quautopere hæc gravitas augeatur, si à sacerdote ejusmodi peccatum committatur. Primò quidem ratione *dignitatis*; sicut enim macula quævis in Attalica aut alia pretiosa veste multò fœdior censetur, quàm in crassa & rudi materia; ita peccatum quoque tantò fœdus, graviusque reputatur, quò dignior est persona, quæ illud admisit. Secundò ratione *officij*; cum enim ratione muneris sacerdotalis ad majorem sanctitatem, quam alij homines sectari solent, procurandam obligetur, ut dicere possit cum Christo: *Quis arguet me de peccato?* aliòsque tantò liberius, efficaciusque corrigere possit; hoc ipso tantò gravior erit peccati ab eo commissi malitia, quântò major erat obligatio ad eandem devitandam. Tertiò ratione *Beneficij*; cum enim, quò majora & plura quis ab offenso beneficia accepit, tantò major censetur offensa, quàm tantum Benefactorem lædere non horruit, meritò Sacerdotis peccata tantò graviora, fœdioraque æstimari debent, quântò majus est beneficium vocationis ad altissimum Sacerdotij statum. Quartò ratione *advertentia* majoris, cum enim Sacerdos ob scientiam Theologicam magis penetrare, & æstimare peccati malitiam didicerit, hoc ipso tantò culpabilior est, si illam committat, quântò perfectiorem de ea cognitionem hausit. Unde meritò Deus ad Sacerdotem peccatorem illa Psalmistæ pl. 54. verba usurpare potest: *Si inimicus meus mihi maledixisset, sustinuissem utique. Tu vero homo unanims, Dux meus,* (id est, meo loco, ut alios duceres, constitutus) *notus meus* (ob majorem familiaritatem) *qui dulces mecum capiebas cibos* (per quotidianam cibi Eucharistici sumpcionem) quòd tantopere me offenderis, meritò mihi summopere displicet.

Terminanda demum erit hæc meditatio per colloquium, extollendo infinitam Dei misericordiam, gratias pro viribus agendo, quòd vitam ad hunc usque diem prorogaverit: unde proposita in futurum mei emendatione recitabo semel Pater noster.

Materia Lectionis.

Ex libello de imitatione Christi legi potest lib. 4. c. 7.

Ex libro Ascetico, & historico aliquot capita.

Ex libello exercitiorum legi possunt priores Regulae animi motus, quos diversi excitant spiritus, discernendos, boni solum admittantur, & pellantur mali; quae pro tanto consideratius legendae sunt, quanto majorem in Sacerdos notitiam hauriet, non ad se duntaxat, sed aliorum tiam dirigendos, ut ambo observare studeant Apostolicum monitum Joan. 1. c. 4. *Nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus, si ex Deo sint.* Unde pro meliori intellectui harum regularum supponendum est ex communi Asceticarum doctrina, duo esse principia, à quibus animi motus oriuntur, *internum* scilicet, quod est ipsa cujusque hominis natura, cujus motus pulchrè & fusè Thomas Kempensis l. 3. c. 14 explicat; & *externum*, quod iterum in *bonum*, quale est Deus vel Angelus, & in *malum*, quale est diabolus, subdividitur; ad quae proinde discernenda sequentes regulae in compendium brevitatis causâ redactae à S. Ignatio in libello Exercitiorum sunt praescriptae.

Regula I.

Quòd spiritus malus per illecebras carnis objectas, eos qui facile peccant mortaliter, ad nova peccata allicere; bonus verò spiritus conscientiam pungere, & à peccato abstergere solet.

Regula II.

Quod homines perfectionis studiosos malus spiritus per scrupulos, tristitias, aliasque perturbationes à profectu impedire nitatur; bonus verò spiritus per consolationes, meritisque illustrationes roborare, & ad progressum incitare conetur.

Regula III.

Quòd consolatio spiritualis sit lætitia quaedam animæ et amore Creatoris sui exorta, vel certè ad eundem impellens; quæ proin, si etiam in corpus redundet, sensibilis vocatur, sin minus, rationalis appellatur. Etsi verò ejusmodi consolationes per se bonæ sint, & meritò appetendæ, eò quòd, ut P. Petrus Faber dicere solebat, non obscurum sint gratiæ præsentis indicium, efficaciantque, ut anima hoc pabulo roborati

borata impensius se divino servitio mancipet; rectè tamen monent Ascetæ, non esse iisdem nimium innitendum, eò quòd veniant, & vadant. Unde *Serius amator Christi*, ait Thomas Kemp. l. 2. c. 9. *Et studiosus sectator virtutum non currit super consolationes, nec quarritales sensibiles dulcedines, sed magis fortes exercitationes, Et pro Christo duris sustinere labores.*

Regula IV.

Quòd desolatio sit tristitia quædam animi, & obtenebratio torporem in amore & servitio Dei inducens, & ad res terrenas amplectendas instigans. Unde utiles plerumque ejusmodi desolationes esse, unanimiter docent Ascetæ, easque theatrum & arenam virtutis vocant, in quo præclara occasio majoris meriti, victoriæ sui, & amoris erga Deum demonstrandi offertur. Id quòd egregiè more suo Thomas Kempensis l. 2. c. 9. indicavit, dum dixit: *Non est grave, humanum contemnere solatium, cum adest divinum; magnum est, Et valde magnum tam humano, quàm divino posse carere solatio, Et pro honore Dei libenter exilium cordis velle sustinere.*

Regula V.

Quòd tempore desolationis nihil, aut innovandum sit circa propositum animi, aut vitæ statum (intellige, si bonus sit hic status; si enim malus sit, utique ad emendationem impelli debet animus, ut cum Deo in gratiam redeat) Ratio autem hujus Regulæ rectè à S. Ignatio hæc assignatur, quòd tali tempore homo à spiritu malo agitetur, cujus instigatione nunquam rectè aliquid agitur.

Regula VI.

Quòd tempore desolationis adhibenda sint media, quæ contra desolationis impulsum tendunt, qualia sunt oratio, humilitas, patientia, discussio sui, ut si per culpam quandam fortè causam dederit tali desolationi, sublatâ causâ ipse etiam effectus tollatur. Sic Christus in horto orans docuit; sic Joannes Berckmannus Societatis nostræ Scholasticus, qui, cum desolatus erat, animum non demittebat, nec orationes, aliâque pietatis exercitia negligebat, sed ferventer Deum inter-

interpellans, redde mihi, clamabat, lætitiā salutaris
emitte lucem & veritatem tuam. Quod si quis putet, se
re non posse, suadent Ascetæ, ut saltem imitetur Mendicem
ulceribus plenum, qui se in terram abjicit coram Medico,
miseri cordi homine, & licet verbum nullum dicat, oculis
vultu, & ipsis ulceribus perorat.

Regula VII.

Quod, quamdiu desolatio præsens est, cogitandum
nos probationis causâ nobis ipsis relinqui, ut per naturalia
quoque vires insultibus inimici nostri obstetamus. Quod
men Riccius p. 3. tr. 3. c. 8. raro contingere putat, eò quod
non solet Deus imbecilibus humeris tam grave onus im-
ponere. Sed & illud firmiter persuadendum est, non solum
naturalibus viribus in tali casu hominem relinqui, sed
etiam gratiam & auxilium divinum adesse, licet ob de-
fectum fervoris & consolationis non ita sentiatur.

Regula VIII.

Quod ad desolationes, ut par est, sustinendas, singulariter
profit patientiæ studium, & spes securitatis brevi iterum con-
solationis; uti jam olim etiam pius Asceta suavit. l. 2. c. 1.
dicens: *Cum ablata fuerit consolatio; non statim desperare,
sed cum humilitate & patientia expectare caelestem visitationem,*
quoniam potens est Deus amplio rem tibi redonare con-
solationem. Illud non est novum, nec alienum viam Dei con-
spertis, quia in magnis Sanctis: & in antiquis Prophetis sa-
pe talis alternationis modus. Hinc Riccius l. c. monet
ejusmodi desolatum, etsi speret redituram consolationem,
seper tamen paratum esse debere ad novas desolationes, ut
persuadere sibi debere, plures fore desolationes, quam con-
solationes, eò quod ejusmodi desolationes sint singularia
signa divinæ providentiæ, & maximi erga nos amoris indicia
nostræ humilitatis fomenta, virtutis experimenta, seges ma-
ritorum, & præcipuum adjumentum ad perfectionem.

Regula IX.

Quod tres sint præcipuæ causæ desolationis, nempe
castigetur tepiditas in spiritualibus Exercitijs: ut probetur
homo

homo, num gratis velit servire Deo : & ut agnoscat consolationes, & fervorem devotionis gratuita esse dona Dei, non nostris meritis debita. Unde sæpe citatus pius Asceta l. 2. c. 9. ait: *Cum igitur spiritualis a Deo consolatio datur, cum gratiarum actione accipe eam, sed Dei munus intellige esse, non tuum meritum. Noli extolli, noli nimium gaudere, nec inaniter præsumere, sed esto magis humilior ex dono, cautior quoque & timorator in cunctis actibus tuis: quoniam transibit hora illa, & sequetur tentatio.* Ex his tamen tribus causis posteriores duæ plerumque in ijs duntaxat, qui virtuti impensius student, locum habent, prima verò potissimam causam desolationibus præbet, maximè si ad teporem, uti communiter fieri solet, etiam inordinatus amor ad res aliquas creatas accedat; uti iterum bene advertit Thomas Kempensis, l. 1. c. 21. dum ait: *Quòd divinas (consolationes) non habemus, aut rarius sentimus, nos in culpa sumus, quia compunctionem cordis non quarimus, nec sanas & externas omnino abjicimus.*

Regula X.

Quòd is, qui consolatione fruitur, prospicere debeat, quomodo gerere se velit, si desolatio succedat, ut ad illam debito modo supportandam præparare se possit; quod consilium jam olim etiam pius Asceta l. 3. c. 7. approbavit dicens: *Consilium bonum est, ut fervoris spiritum concepto, mediteris, quid futurum sit abscedente lumine.*

Regula XI.

Quòd affluente consolatione meminisse debeat, quàm ignavus sit & pusillanimis desolatione ingruente, ne complacentiam, quæ consolationes plerumque sequitur, admittat, sicque collatum à gratuito donum amittere mereatur; qui enim pacis tempore nimis securus esse voluerit, sæpe tempore belli nimis dejectus & formidolosus reperietur. Ait iterum Thomas Kempensis loco cit. Hinc mox in Persona Dei addit: *Si scires semper humilis & modicus in te permanere, nec non spiritum tuum bene moderari & regere, non incideres tam citò in periculum & offensam.* Sicut autem tempore consolationis animum deprimmere, ita, ubi desolatio

tio ingruit, eundem per spem ad futuram gratiam divinam erigere debet, memor, quod non patiarur tentari Deus hominem supra id, quod potest, sed faciat etiam cum tentatione proventum.

Regula XII.

Quod dæmon consuetudinem imbellis mulieris imitetur, quæ mox abjicit animum, si maritum erecto animo, vultuque advertit obistere; secus, si timidum esse cognoscat. Hinc nempe & dæmon, est leo, si cedas: si stas, ut musca recedit. Hinc S. Jacobus c. 4. hortatur: *Resistite Diabolo, & superabitur a vobis.*

Regula XIII.

Quod idem dæmon vehementer laboret, ne fraudulenter suæ suggestiones Viris spiritualibus detegantur, perinde ut impuri amatores virginem seducere volentes summo opere procurant, ne sua consilia parentibus innotescant, quia utique hoc pacto de conatibus suis actum putat. Hinc alijs pudorem ac verecundiam, seu præposteram reverentiam eorum, quibus secreta essent aperienda, alijs suspicionem, diffidentiam & timerem objicit: nonnullos ab alienat ab illis, quos deberent consulere, alios vanam sui fiduciam fallit, ut certum estiment hujusmodi detectionem sibi non adeo esse necessariam.

Regula XIV.

Quod idem dæmon iterum imitetur belli ducem, qui in castrum quamquam oppugnaturus, explorat, quænam pars inimiciorum præ cæteris sit maximè debilis, & ex eo loco arcem oppugnat, ut proin circa illa vitia, in quibus vincendis maxime se adhuc debilem esse advertit, præcipuè vigilanter fortiterque contra insultus Adversarij pugnandum sit.

Materia Scriptionis.

Cum totus hic dies in indagandis proprijs peccatis, eorumque radicibus consumendus sit, atque adeo ad confessionem etiam generalem ab ultima saltem simili confessione etiam præparatio suadeatur, utiliter quoque hodie pro materia scriptionis hæc ipsa peccatorum annotatio cum remedi-

ex meditatione haustus, assumetur, ut vel ex ipsa scriptione peccatorum suorum cumulum clarius cognoscat, atque adeo ad majorem pudorem & dolorem excitetur.

SECUNDA DIES.

Scopus hujus diei est, salutaria media contra peccatum præparare; quia verò inter hæc media non postremum jure merito censetur novissimorum consideratio, uti Deus ipse per Siracidem c. 7. indicavit dicentem: *In omnibus operibus tuis memorare novissima, & in æternum non peccabis.* Et iterum Deut. 32. c. *Vtinam saperent, & intelligerent, & novissima providerent.* hinc post peccatorum considerationem communiter meditationes de prioribus saltem tribus novissimis, utpote quæ magis ad compunctionem & horrorem peccatorum ingenerandum conducere videntur, morte videlicet, judicio, & inferno instituuntur. Etsi verò S. Ignacius nec de morte, nec de judicio ullam meditationem libello exercitiorum inseruerit, expressè tamen post quintum Exercitium monet, si visum fuerit expedire ad profectum eorum, qui exercentur, posse alias meditationes de morte, & judicio adjici.

Thesera.

Esote parati, quia horâ quâ non putatis, Filius hominis veniet. Luc. 12.

MEDITATIO I.

DE MORTE SACERDOTIS

Prælium I. est, proponere sibi ob oculos, hominem in lecto jacentem, & morti vicinum, atque ex una parte quidem Angelum Custodem, ex altera verò cacodæmones adstantes, & animæ egressum sollicitè expectantes.

Prælium II. Est petere à Deo gratiam, quâ & mortis acerbitatem ritè cognoscere, & quænam ad eam sanctè obviandam præparatio adhibenda sit, ritè cognoscere queas.

Punctum I.

Considera I. tres primarias conditiones mortis, videlicet